

ספר

שמעתתא דשומרים

ובו י"ג שמעתא בעניני שומרים

בסוגיות הש"ס וכדברי השו"ע והפוסקים

ובסופו קונטרס "קיצור דינים"

והם הדינים העולים שהתבארו בהרחבה בגוף הספר

נכתב בס"ד ע"י

מרדכי יעקב בלאאמור הגאון רבי שמואל שליט"א מאיר

בני ברק

תשמ"ח

דברים אחדים

מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא (תהילים קטז יב) אלי אתה ואודך, אלוקי ארוממך, הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו (שם קיח, כח). הנני מודה להשי"ת על כל חסדיו הגדולים והנפלאים בכל עת ובכל שעה, ועל כל רגע שה' משפיע עלינו חיים ובריאות לי ובני ביתי, ושה' מזכה אותי ללמוד בתורת חיים ולהתענג מצוף דבש התורה הקדושה וכל מי שזוכה ללמוד את התורה בעיון הרי הוא סמוך על שולחן גבוה, שולחנו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, מה יקר חסדך אלוקים. וכעת הגריל חסדו עלי והגיעני ליום הזה להוציא לאור עולם את הספר "שמעתתא דשומרים" על רוב הסוגיות הקשות והחמורות בעניני שומרים, אשר פרשה זו היא מקצוע גדול בתורה ומפוזר בהרבה סוגיות במסכת בבא קמא ובבא מציעא וגם מפוזר מאוד בשו"ע בהרבה מקומות ובס"ד מאוצר מתנת חנם התבררו הרבה ענינים קשים, ברכי נפשי את ה' ואל תשכחי כל גמוליו רבות עשית אתה ה' אלוקי.

"תפארת בני אבותם" (משלי י, ה) בכבוד ובמורא אזכיר את עטרת ותפארת ראשי אמור"ר הגאון רבי שמואל שליט"א וכן אמי מורתי מרת פרלה תחי', אשר מסרו את נפשם לגדלני לתורה וירא"ש בכל כוחם ומאודם ועדיין ממשיכים להשפיע ולעזור ולתכן בעצה נכונה, כל אשר לי משלהם הוא בזכות חינוכם הטהור ותפילותיהם הזכות, אין מילים בפי ואין דיו בקולמוסי, להודות על כל החסדים שעשו ושעושים עמדי, ויראתי להביט אליהם שהוקש כבודם לכבוד המקום, יה"ר שיוזכו לאריכות ימים ושנים בכריות גופא ונהורא מעליא וכל זרעון לא יפסוק ולא יבטול מפתגמי אורייתא ויראו נחת אמיתית מכל המשפחה.

וכן הנני מודה מעומק לבבי, למו"ח הרב הגאון רבי שלום אליהו אלקיים שליט"א וחמותי מרת מזל טוב תחי', אשר מוסרים נפשם לכלל ישראל להעמיד דורות של בניס ובנות ללכת בדרכים ישרים, ומאז נכנסתי אל ביתם עוזרים ומסייעים בידנו מתוך הארת פנים ונדיבות לב, יה"ר שיוזכו להמשיך בעבודת הקודש של הרבצת תורה ויראת שמים ויזכו לראות נחת מכל יוצאי חלציהם מתוך בריאות ושמחה אמן.

והנני לברך את סבתנו עטרת ראשנו הרבנית קולט אלקיים תחי', אשר משמשת עבורנו לסמל ומופת לאצילות ובטחון בהשי"ת, יה"ר שתזכה לאריכות ימים ושנים מתוך בריאות איתנה ורוב נחת מכל יצ"ח.

בהדרת כבוד הנני להודות לעטרת ראשנו, אדח"ז מן ראש הישיבה הגאון רבי ניסים טולידנו שליט"א ראש ישיבת שארית יוסף בבאר יעקב, ורעיתו אם הישיבה הרבנית שרה תחי', כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים, באר חפרוה שרים כרוהו נדיבי עם, יה"ר שיוזכה להמשיך בעבודת הקודש ולהשקות את הצאן מן הבאר, מים עמוקים, עד ביאת המשיח ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

פרק ו

(המשך פרק ה)

ברין חיוב שואל לכבס את הבגד

(גדה דף ג"ח)

על הריפוי אפילו במכה שחזרת רק ע"י תרופה ועיין שם שחידש דלא חסוב ריפוי רק צבעל חי שצדך כלל מתרפא מאליו באופן טבעי וחסר לקדמותו אבל אם הזיק דבר דומס אע"ג שאפשר לחזור ולתקנו הוא נזק גמור ולכן שואל בגד והתלכך חייב השואל לכבס את הבגד משום דלכלוך הוא נזק גמור והכיבוס הוא מליאות חדשה עכ"ד.

מבואר מדברי החז"ל דפרשת ריפוי נאמר רק צבעלי חיים אבל הזיק צדבר דומס אע"ג שאפשר לתקנו הוא נזק ולכלוך הוא נזק גמור כיון שהלכלוך נכנס לתוך הבגד ומקלקל את הבגד ואע"ג שאפשר לכבס את הבגד הכיבוס הוא מליאות חדשה וכל זמן שיש לכלוך הוא בגד מחוק. ולפי"ז מיושב היטב שבאמת גם אדם המזיק בידים שלכלך בגד של חבירו חייב לכבסו מדין אדם המזיק ולכן ה"ה שואל בגד והתלכך חייב לכבסו משום דלכלוך הוא הזיק גמור.

ג. והגדה יעויין בקלוה"ח (סימן ס"ג סק"ד) שכתב שאדם המזיק בידים פטור על שחוריתא דאשייתא דכיון שאם ישכור פועל ללבוש הדרא לבנוניתא ה"ל כמו זורק מטבע לים במים זלוים שאפשר לשכור פועל לקחת את המטבע ואע"ג שצריך להושיא הוצאות הוא גרמא צעלמא וה"ה הכא כיון שאפשר לנקות את השחוריתא ליכא חיוב אדם המזיק עכ"ד. וגראה צביאור דבריו דכיון שאפשר לנקות את הלכלוך הוא ריפוי ואין חיוב ריפוי צאדם שהזיק שור. ולכא"ו מבואר מדבריו שחולק על החז"ל וס"ל שאדם שהזיק דבר דומס כיון שאפשר להחזירו לקדמותו לא הוא נזק אלא הוא חיוב ריפוי. ולכא"ו קשה מהגמ' בנדה שצ"ל ששואל שיש חיוב על שואל לכבס את הבגד והרי שואל חייב רק כמו אדם המזיק ומוכח שאדם המזיק בידים שלכלך את הבגד חייב לכבסו אע"ג שיכול לחזור ולכבסו ולכא"ו קשה מאי שנא משחוריתא דאשייתא.

הגדה יעויין לעיל בפרק ה שהבאנו את התוס' בגיטין דף מ"ב דשואל אינו חייב יותר מאדם המזיק בידים ולכן שואל בהמה והוכחשה במכה שקופה לחזור ולהתרפאות פטור דכמו שאדם המזיק בידים פטור על שנת ה"ה שואל פטור עכ"ד. מבואר יסוד גדול מדברי התוס' דשומר אינו חייב יותר ממזיק בידים וכלל הזיק שאדם המזיק בידים פטור ה"ה שומר פטור.

א. **איתא** בגמ' (גדה דף ג"ח) אשה ששאלה חלוק מחצרתה והתלכך בדם נדה חייבת לכבס את הבגד מדין חיוב שואל (והובא דין זה בגמיה"מ סימן ש"מ סק"ד). ולכאורה קשה מדוע חייבת לכבס את הבגד הלא מבואר בתוס' בגיטין דשואל אינו חייב בשנת ונראה שה"ה דשואל אינו חייב בריפוי דכמו שאדם שהזיק שור בידים אינו חייב בריפוי ה"ה שואל אינו חייב בריפוי ולפי"ז ל"ע מדוע חייבת האשה לכבס את הבגד הלא לכא"ו חיוב כיבוס הוא כמו ריפוי ואין חיוב ריפוי צאדם שהזיק שור.

ויעויין בגמיה"מ (סימן ש"מ סק"ג) שכתב דלא חשיב ריפוי אלא מכה שיכולה להתרפאות מאליה אלא שצריך תרופות לורו את הרפואה אבל מכה שאינה מתרפאת רק ע"י תרופות הוא נזק והוכיח קן מהגמ' בנדה דחייבת האשה לכבס את הכתם והיינו משום דהלכלוך הוא הזיק גמור כיון שבלי הכיבוס ישאר הכתם לעולם. ולפי"ז מיושב היטב מה שהקשינו שבאמת גם אדם המזיק בידים שלכלך בגד של חבירו חייב לכבסו מדין חיוב אדם המזיק דלכלוך הוא הזיק גמור כיון שבלי הכיבוס ישאר לעולם ולכן ה"ה דגם שואל חייב לכבס את הבגד.

וראיתי בספר חז"ל (צ"ק סימן י"ג) שחולק על הגמיה"מ וכתב שגם מכה שאינה חזרת רק ע"י תרופה הוא ריפוי ואדם אינו חייב